

Kunde Borgå stad bli ännu mer åldersvänlig?

Diskussionstillfälle på huvudbibliotekets scen **5.10.2023 kl. 10**. Diskussionen var samtidigt en del av programmet under Äldreveckan och bereddes i samarbete med välfärdscoordinator Petra Bärlund-Hämäläinen.

Förutom anordnarna deltog cirka 25 personer i diskussionen som genomfördes enligt Dialogpaus-metodens principer, på två språk, och med journalisten och författaren Mikael Crawford som facilitator.

I tillfället deltog flera tjänsteinnehavare från stadens olika sektorer: ovan nämnda välfärdscoordinator, delaktighetscoordinator Maija Eklöf, interaktionsplaneraren Mikko Nikkanen, trafikplaneringschefen Hanna Linna-Varis, lokalitetsdirektören Mikko Silvast, fritidschefen Minna Särelä, detaljplanechefen Emilia Saatsi, chefen för kultur-tjänster Susann Hartman, turism- och marknadsföringschefen Sari Myllynen samt chefen för bibliotekstjänster Malin Hollmen. Tjänsteinnehavarnas svar på och anföranden om ärendena nedan har *kursiverats*.

De erfarenheter och synpunkter som framkom tydligast vid dagens diskussion var:

– Forskningen visar att **social gemenskap** också ökar välbefinnandet hos äldre: Vi behöver fler tjänster som stöder detta, bland annat möjligheter till gemenskapsboende. På så sätt kunde äldre personers egna resurser användas bättre, då de kunde hjälpa och stödja varandra inom många livsområden.

Ett projekt för gemenskapsboende har nog planerats i cirka tio år redan med en kommersiell tjänsteleverantör. Det kan ibland vara jobbigt att fastställa till exempel en rimlig nivå på tomtarrendet i ett sådant här fall. Den senaste informationen om projektet är att det framskrider.

– Det finns gott om **motions- och idrottsplatser** i Borgå, men man har inte beaktat äldre personer eller invånare med nedsatt rörlighet särskilt bra vid planeringen av dem. Det här var speciellt tydligt under coronatiden, då möjligheterna att motionera och idrotta minskade och allmänkonditionen hos äldre snabbt försämrades. Utbudet på motions- och idrottsplatser borde vara mångsidigare och de får inte koncentreras till en och samma plats i staden.

Nästa år genomförs en utredning om motions- och idrottsplatserna för att kartlägga tjänstebehovet. Tjänsterna ska nå alla kommuninvånare.

– Det borde finnas fler tjänster **utanför centrumområdet**, eftersom många äldre bor i sina stugor utanför centrum. Man önskar också att staden skulle uppmana eller uppmuntra byaföreningar och andra dylika aktörer att vidta fler åtgärder, såsom att ordna motionsjippon, för att öka välbefinnandet hos äldre i dessa områden.

– Ett litet önskemål som en person som arbetar med äldre ofta hör är att det borde finnas **fler bänkar** och andra viloplatser längs gångvägarna!

– Man kunde ordna **erfarenhetspromenader med personer med nedsatt rörlighet** för tjänsteinnehavare för att de bättre skulle kunna förstå responsen om farliga platser och utmaningar (bl.a. fartguppar och andra hinder på vägarna). Att gå och röra på sig självständigt är mycket viktigt med tanke på hälsan och välbefinnandet hos äldre.

*Tillgänglighet och tillträdet till bland annat stadens lokaler utvecklas kontinuerligt, men det finns fortfarande mycket att göra. Vi önskar att man ger respons om ”farliga platser”, guppar osv. samt önskemål om exakta platser för till exempel bänkar i större utsträckning via den elektroniska responskanalen i tjänsten ePorvoo eller på servicekontoret Kompassen – **ge direkt respons** till tjänsteinnehavarna! (Åtminstone välfärdskoordinatören tar också gärna emot respons per telefon.) Äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning har också aktivt gett respons direkt och man har tillsammans kommit överens om hur responsen ska föras vidare och behandlas fullständigt.*

– Man önskade mer information om äldrerådets roll och uppgifter.

Både kommunerna och välfärdsområdena har egna påverkansorgan. Två personer vid Borgå stads äldreråd är medlemmar i Östra Nylands välfärdsområdes äldreråd. Rådet för personer med funktionsnedsättning fungerar enligt samma princip. Vi har utfört utvecklingsarbete med äldrerådet (och rådet för personer med funktionsnedsättning) sedan slutet av 2022. Vi har riktat verksamhet till tjänster som omfattas av stadens organiseringsansvar, förklarar praktiska saker och framför allt kunnat påverka i ett mycket tidigare skede. Egentliga utlåtanden ges inte, utan begäran om sådana leder till inbjudan till påverkansorganens möten. Tidpunkten för påverkan infaller nu vid rätt tid, påverkan sker proaktivt och vi är alla glada över det.

– Det är också väsentligt med tanke på rörligheten att **det är tryggt att röra sig** på trottoarer och andra leder för lätt trafik. Cyklister som cyklar snabbt och under de senaste tiderna i allt högre grad även olika eldrivna tvåhjuliga färdmedel kan kännas skrämmande för fotgängare. Å andra sidan, vilket färdmedel är det bästa för en äldre person? En cykel eller exempelvis en elmoped kan öka en äldre persons funktionsområde och förbättra livskvaliteten. Vem ansvarar för att sådana möjligheter ökar? Kommersiella aktörer kommer inte att göra det utan ekonomisk nytta.

– Bilar är också viktiga för äldre personer: Man ska kunna besöka affären, träffa sin familj och sina vänner osv, och **Borgå är en stor stad till sin areal.**

Man strävar kontinuerligt efter att beakta alla färd sätt vid stadens trafikplanering.

– Utöver **motion** är också **kost** (bl.a. höjningen av matpriser har lett till ökad användning av livsmedel med sämre näringsvärde) och **psykiskt välbefinnande** (t.ex. olika sociala nätverk) ytterst viktiga med tanke på välbefinnandet hos äldre. Dessa tre frågor bör behandlas som en helhet: Det behövs handledning och man borde skapa ett övergripande utvecklingsprogram som täcker alla dessa.

Dessa frågor har identifierats i stadens välfärdsarbete och gäller personer i alla åldrar. Till följd av välfärdsområdesreformen har staden inte någon naringsexpert och

det är inte ändamålsenligt att skapa sådan verksamhet inom Borgå stad. Genom stadens åtgärder kan man betona betydelsen av bildning (också medborgarinstitutets roll är betydande) och ärendet kan främjas i samarbete med välfärdsområdet. Vi ska också komma ihåg att ska man tillägna sig goda kostvanor börjar det redan vid måltider på daghemmet och i skolan.

– Alla former av **aktivitet och delaktighet** upprätthåller välbefinnandet och självständigheten och på så sätt skapas också besparingar då behovet av tjänster och vård minskar. Därför är det ytterst viktigt att det finns **tillräckligt med lokaler** för all slags verksamhet som aktiverar äldre, till exempel föreningsverksamhet.

Detta behov är känt och beaktas vid planeringen. Till exempel i Gammelbacka har man varit oroad för att planeringen av nya lokaler endast görs under skolans namn. Till planerna hör emellertid att det även i fortsättningen finns lokaler också för de nuvarande lokalernas övriga aktörer.

– **Bidrag som staden delar ut** väckte mycket diskussion. ”Pengarna avgör”, man svarar ofta på respons och initiativ genom att hänvisa till bristen på pengar (resurser). Borde man allokeras mer pengar för att **stödja föreningar**? Bidragsbeloppet som i år delades ut under rubriken ”Stödande av gemenskap” var enligt talaren obetydligt och det fanns många som ansökte om det. En annan talare tyckte att det är störande att **man ofta pratar om äldre personer som en kostnadspost och börda**: Och all den nytta som de medför då, till exempel det stöd de bidrar med i sin egenskap av far- och morföräldrar osv?

*När man i samband med välfärdsområdesreformen fastställde bidragen på nytt, var det utmanande att definiera vilka delområden staden ansvarar för. När man talar om pengar, talar man ofta om **förhållandet mellan insats och utbyte**. Förhållandet är sällan lika bra som när man satsar på förutsättningarna för frivilligarbete och föreningars verksamhet, och detta borde betonas mer.*

– Det har talats mycket om idrottstjänster och utvecklingen av dem, men för en del av de äldre är det **kulturtjänster** som aktiverar dem och håller dem kopplade till livet. Varför har Borgå inte till exempel en sommar-teater, något som på många andra orter är en betydande aktivitet och även en trumf för turismen?

Kulturtjänster är väldigt viktiga, de skapar och förstärker också stadens och invånarnas identitet, samt psykiskt välbefinnande. Även här har föreningar och andra aktörer en betydande roll. Dessutom har till exempel biblioteket särskilda tjänster för äldre, såsom hemleverans av böcker. Bibliotekets lokaler kan också användas av föreningar och där ordnas olika former av digitalt stöd. Biblioteket håller också på att inleda ett nytt projekt ”Åldersmarta tjänster” där man testar nya serviceformer. All slags respons, även om små saker såsom höjden på stolar och bord, är mycket viktig när tjänster utvecklas.

Kulturtjänsterna är kanske i ännu högre grad än idrottstjänsterna koncentrerade till centrumområdet. Man kunde utreda möjligheten att använda bokbussen för att föra kultur utanför centrum, och vi önskar fler utvecklingsidéer även för hur vi kan stödja byaföreningar i att aktivera de äldre invånarna i deras område. Kulturtjänsterna

Porvoossa puhuttaa – vad bubblar i Borgå?

har nu också en flyttbar läktare, som kan lånas för publikevenemang. Också turismtjänsterna riktar sin kommunikation mer till föreningar utanför Borgå: En förlängning av säsongen betjänar exempelvis mötesturismen i Borgå, vilket å sin sida gagnar lokala aktörer genom nätverkande osv.

Sammanfattningsvis kan man konstatera följande om hela diskussionen: Borgå stad gör redan mycket bra saker, och man kan förbättra verksamheten ytterligare genom att prata och utveckla tillsammans. Detta bidrar även till den efterlysta gemenskapsandan. Tjänsteinnehavarna önskar respons och idéer – de bästa experterna på tjänster är de som använder och behöver dem.